

Бүрхэт-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-тэй ОБКОМ ба
УЛАНУДЫН ГК-гэй
болов БМАССР-эй
ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ОРГАН

№ 3 (4386)
1944 оной
ЯНВАРИН
4
ВТОРНИК

Сая 20 мүнгэн.

Фронт дээрэ Улаан Армин туйлахан амжалтанууд хадаа шахт ба руднигуудта, транспорт дээрэ ба хүдөө ажалда советскэ хүнүүдэй хэһэн шэн зоригто ажалаар нилээд өхээр хангагдahan байна гэжэ хэлэхые үнэн сэхэ ушар эринэ.

(Нүхэр М. И. КАЛИНИНАЙ хэлэһэн шэнэ жэлэй үгэһөө).

Белоруссин КП(б)-гэй Центральна Комитедтэ Белорусска ССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ Белорусска ССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэ

КП(б)-гэй Центральна Комитет ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол Белорус Советскэ Социалистическэ Республикын тогтоһоор 25 жэлэй гүйсэһэн үдэртэ Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын хүдэлмэришад, колхозни уд ба интеллигенцидэ ахадүү амаршалга хүргэнэ.

25 жэлэй саада тээ республикын үндэс болбол белорусска арады дарлагшадтай засагы бол белорусска партини хүтэлбэрээр агажа, өөһэднгөө советскэ эрх зоригтоогоо бэлэй.

25 жэлдэ советскэ Белоруссин бол алдартэ замые нэбтэрэн ажа үнгэрөө. Белорусска арад болбол 1918—1920 онуудта немец ба сагаан-польскэ эзэмдэгшэд өсөөргүү хатуу шанга тэмсэлдэ агуу хэргэ ород арадай ахадүүгэй аламжаар өөһэднгөө эрхэ сүлөө ба бээ даангы байдалые хамгаалаан. Агуу хэргэ ород арадай аламжаар, ССР-эй арадуудтай хамта холбоондо багтажа, Белоруссин болбол экономическэ ба культурна талаараа түрүү орон боло. Белорусска газар дээрэ хэргэ зууи шэнэ предприятинууд агажа, ажауылбарни шагалбаринууд байгуулагдажа, электростанци баригдаба. Икөөно байдал болбол Белоруссин таряашадые шанга шадлалтай културна ажабайдалтай болбол. Белорусска национальна култура болбол үзэгдөөгүй эхэ халдлага хүрөө. Олон тоото нур-

гуули ба вуз, театр, клуб, кинонууд, белорусска арадай гэгээрэл болбосоролон хамжаае эхээр дэвшэлүүдэ. Белорусска газар болбол нэгэдэмэл белорусска гүрэнд хамтадагдahan байгаа.

Немецко-фашистка булимтарагшадтай тонуулан яваар Советскэ Союзда довтолһон явадал болбол белорусска арад амгалан тайван байгуулалтын хүдэлмэрине эрхэндэ хандаргаа. Белорусска республика болбол дайсанай түрүүшын сохилтонуудтай нэгэндэ дайрагдahan байгаа. Немецко-фашистка хара эрхүүд хэдэн зуун мянган белоруссуудые хууджа, эрэгтэй эмэгтэй хүнүүдые, залуушудые немецкэ бобоолшолгодо намжажа, Белоруссин баялыгы тэжөө, белорусска арадай эрхэ уртын культурые үндэһарны тална. Эдэнэр болбол Белоруссин хушанай городууд болохо— Минск, Гомель, Могилев, Витебск, Гродно, Барановичи, Белосток, Брест ба бусад олон городуудые яар ябта хандархай болгоо. Немецкэ хара эрхүүд белорусска хэдэ мянган деревни хобоолон тэжөө үгы хэһэн байна. Тибшье хаа гитлеровецуд өөһэднгөө хорото муухай аашаараа белоруссуудтай тэмсэхэ зоригые даража шалаагүй. Белорусска арад фашистка хара эрхүүдтэ эсэргүү эсэлтэ сусалтагүйгээр тэмсэһэн. Дайсанай сэг зуураар эзэлһан Белоруссин газар дээрэ немецкэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүү бүхэ арадай партизанска дайн бадаран дэлгэрэхэй.

Советскэ Белоруссин ажалшад! Манай илалтын үдэр ойртожо байна. Белорусска, 1-дэхи Прибалтийска ба Баруун фронтнуудай сэрэгүүд Белоруссин газар дээрэ орожо Гомельско областни баранлань шахуу. Полесскэ Витебскэ ба Могилевско областнуудтай гортыхон хубине сүлөөлбэ. Дайсанаа бүхы советскэ Белоруссине Улаан Армин бүрмүһөн сабарлажа, немецкэ бобоолшолгодо белорусска арадые сүлөөлхэ сэг холо бөлбэ.

Немецүүдэй хандаргahan Белоруссин арадай ажагые белорусска арад ами бээе гамнахагүй ажаллаараа дари түргэн хаража, социалистическэ ажауылбарни ба колхозно байгуулалтые бодохоо байха гэжэ лабаар эгигдэнэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет мэдүүлнэ.

Белорусска советскэ патриотууд Советскэ Союзай бусад арадуудтай хамта Эхэ оройонгоо үрлэхэ өөһэднгөө уялыгы өсөөртэй хүртэр дүүргэжэ, жархамшгата немецко-фашистка булимтарагшадые манай илалтын түлөө айхы мэдэхгүйгээр саамалаашье тэмсэхэ байха гэжэ ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет гүнаагы өхөөр эгигэнэ.

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика мандаха болтогой!

Немецкэ булимтарагшадта үхэлд гаргахэй.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумай Указ

Белорусска партизануудта Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгнүүдэ олгохо тухай

- Дайсанай ара талды немецко-фашистка булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлтэ правительствата даалгашаруудые жэшээтэй наймаар дүүргэхэ зуураа шяа габьяа ба баатаршадта гаргаһанай түлөө ба Белорусска партизанска хүдэлмэрине дэлгэрүүлэхэ тушаа тусгаар габьяатай байһанай түлөө Ленин ордон ба «Алтан Ордон» медаль барюулагшадтар Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгн олгохо:
1. Афончик Александр Семёнович
 2. Барыкин Емельян Игнатьевич
 3. Захаров Иван Кузьмич
 4. Зейбинский Николай Васильевич
 5. Исаченко Александр Лаврентьевич
 6. Касачев Алексей Ефимович
 7. Кожар Илья Павлович
 8. Король Николай Филиппович
 9. Котченко Федор Петрович
 10. Лещенко Виктор Ильич
 11. Лукин Борис Николаевич
 12. Манкович Степан Степанович
 13. Марков Федор Григорьевич
 14. Мазульский Роман Наумович
 15. Сикорский Сергей Иванович
 16. Тимчук Иван Митиевич
 17. Титков Иван Филиппович
 18. Тихомиров Владимир Андреевич
 19. Чернышев Василий Ефимович

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумай түрүүлэше М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Советдэй Президиумай секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль.
1944 оной январия 1.

Белорусска ССР-эй партизанууд, партизанска хүдэлмэрине эмхидхэгшэд, наука ба культурын хүдэлмэрилэгшэд орденууд ба медальнуудар шагнагдаба

Белорусска ССР-эй 25 жэлэй өбө тэмдэглэхы тулаа белорусска арадай ажагы, культуру, наука ба искусствоые хүжөөж тушаа тулалгашуудтай түлөө ба немецко-фашистка булимтарагшадта эсэргүү партизанска тэмсэлтэ эмхидхэхэ тушаа габьяатай байһанай түлөө СССР-эй Верховно Советдэй Президиумай Указар шагнагдагшад гэдэл:

Ленин ордонор—А. Б. Богатарева, И. Д. Ветров, Ф. В. Жиженко, Г. В. Кудряев, П. А. Левский, Н. И. Макаров, В. И. Марков, Н. М. Никольский, В. Н. Перлов, Е. К. Тихонько ба К. К. Хабенко гэдэл болоно;

Улаан Турай ордонор—37 хүн;
Ажалай Улаан Турай ордонор—66 хүн;
Эсэгэ оройно хамгаалгын дайны 1-дэхи эрэгын ордонор—52 хүн;
Эсэгэ оройно хамгаалгын дайны 2-дох эрэгын ордонор—44 хүн;
Улаан Одоной ордонор 142 хүн;
«Хүдэлмэлэй тэмдэг» ордонор—123;
«Шан зоригтой түлөө» медальор—8 хүн;
«Дайшалга габьяатай» медальор—9 хүн;
«Ажаллаа шалгархай түлөө» медальор—39 хүн.

Советскэ Информбюроноо Январин 2-ой оперативна мэдээн

Январин 2-ой туршада НЕВЕЛЬНЭЙ хойгуур ба баруун-хойгуур намай сэрэгүүд довтолгоо байлдаануудые хэхэ зуураа 40 гаран нуури газарнуудые, тэрэнэй дунда ВЕРХИТНО, ЛАХНЫ, БАРИКАНИ, БУГАЕВКА, КУБОК, РОЖНОВО, ЖУКОВЫЕ эзэлбэ.

1-дэхи УКРАИНСКА фронтны сэрэгүүд довтолгоо үргэлжэлүүлжэ, Житомирско областни МАРХЛЕВСК, ТИОННОВ гэдэг районно центриүүдэ байлдаантайгаар эзэлбэ, жүн таршалан 150 гаран бусад нуури газарнуудые, тэрэ тоодо РАДОВЕЛЬ, МОКЛЯКИ, КУЛИШИН, СЛОБОДКА, АНДРЕВИЧИ, НЕМЕЛЯНКА, УЖАЧИН, РОМАНОВИЦКАЯ, СЛОБОДКА, РОМАКОВКА, БРОНИКИ, ЧЕРНИЦА, ДЗИГУНКА, КАМЕННЫЙ БРОД, ДАРМАНКА, БРУТОВКА, ЖЕЛТЫЙ БРОД, ДЕНЕШИ, ЖЕЛЕЗНИКИ, ГВАЗДАВА, РЕЯ, СЕМАКИ, ХАЖИКИ, ЖЕЖЕЛЕВО ФЛОРИАНОВКА, ТУБИНИ, ОВСЯНИКИ, СТЕПАНКИ, ЧЕРЕМОШНОЕ, МАЛИНКИ, БОРШАГОВКА, МАРМУЛИЕВКА, РУБЧЕНКИ, РОГОЗНО, ГОРОДИЩЕ, ЧЕРЕПИНИ, ЛОБАЧЕВ, ФАСТОВКА, ЩЕРБАКИ, ФЕЮРЫ гэдэг томо нуури газарнуудые ба ДРОВИНОЙ ПОСТ, РАДОВЕЛЬСКАЯ ПОЙСКИ, ВЕРОВКА, РЫХАЛЬСКАЯ, ВЕРШИЦКА, КОРДЫШЕНКА гэдэг түрэнзайаи станцинуудые эзэлбэ.

Фронтны бусад участогууд дээрэ тагуул ба артиллерийско-инженетно буудалдан болоо.

Январин 1-ай туршада намай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 85 немецкэ танк гэгтэһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарай байлдаануудта ба аэнтис артиллерийн буудалгаар дайсанай 11 самолёт унаагдаба.

Невельскэ баруунгаар ба баруун-хойгуур намай сэрэгүүд довтолгоо байлдаануудые хэхэ Н-скэ гвардейскэ часть үлөөлүүр эртэ дайсында гэдэ гэнтэ социал хээд, айхбар шантагаар байлдаанайтууаа нүүдээр тэрэнэй түшгэ тулгуурини кэдэн пунктые эзэлбэ. Оидоо нэгэ газарта Н-скэ соединенини частьүүд байлдаантайгаар урталша дайнажа, 40 гаран нуури газарые эзэлбэ. Тус участка дээрэ болон нуури үдэрэй байлдаанда дайсанай нэгэ полк шахуу яган сэрэгүүд үгы хэгдэн хэһэн байна.

Нэгэдлэй Украинска фронтны сэрэгүүд довтолгоо амжалттайгаар үргэлжэлүүлбэ. Н-скэ соединенини частьүүд Житомирско областни Мархлевск гэдэг районно центри эзэлбэ. Оидоо нэгэ участка дээрэ советскэ боецүүд дайсанай эсэргүүсэлтые нута даража, Житомирско областни Тротонов гэдэг районно центри эзэлбэ. Немецүүд яраалаар резервиүүдэ тэһэн асаргад олон участогууд хэһэн хэһэн дахин контража хэһэн юм. Манай сэрэгүүд дайсанай бүхы контражаануудые суароулан сохөөд, хурдангаар урталша дайнажа, немецко-фашистка булимтарагшадта 150 гаран нуури газарые тэмсэхэ сүлөөлбэ. Немецүүд ажилда амиды хүдэн ба техникитэ талар хүдэлмэри дээрэ ороно. Нэгэ үдэрэй байлдаанда 4000 гаран немецкэ солдат ба офицер хюлэдаһан, 68 танк, 29 полевая ба самоходной ехэ буу, 9 хунята транспортёр үгы хэгдэн хэһэн байна. Манай боецүүд 14 бүтэй танк, 12 хунята транспортёр, 60 ехэ буу, 200 гаран пулемет, 580 автомашина, түрэнзайаи 400 шахуу вагон, түрэнзайаи 4 сөөгтэ, сэрэгтэй материал, номо хэрэгсэл ба хубина хунартай 7 склад ба бусад трофей булан абаба. Горькойон олон хүтүүд плендэ абтаа.

«Угаа ехэ гээлтүүдтэйгээр немецкэ артилл үргэлжэ суарожа абтан явадал болбол сэрэгүүдэй дайшалга зоригые уламгажа. Длнерые ородуудай амжалттайгаар гаталһан явадал офицерүүдые ялангаа ехээр гутаргажа. Тон олон артиллерийтэй байһан Невелин оршонлохи немецкэ хамгаалгын газары сүгэ сохидоно дээрэнэ мэгдэл хандарал гарга

ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет

Белорусска Советскэ Социалистическэ республикын Верховно Советдэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Советдэй Президиум болбол Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын 25 жэлэй алдартэ ойн үдэртэ белоруссини хүдэлмэришад, колхознигууд, интеллигенци, бүхы ашадта хадун баяр хүргэнэ.

Белоруссин ажалшад болбол немецкэ булимтарагшадтай ба сани полягуудтай шөрүүн хатуу эрхэ сүлөө ба бээ даангы байдалые абадан наада, советскэ засагай тогтоһоо хойшо 25 жэл соо Совет Союзай арадуудтай ахадүүгэй аламжатайгаар ажагы ба культурна байгуулалтын талаар, эднгөө ажаһуудалые найжа хэһэн хушанай габьяатай ажаллаһан байна. Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика бусад советскэ республикаруудтай бусад дотор ордовто түрүүшын хундтэ нуури эзэлбэ, советскэ засаг тогтоһондоо хэдэ белорусска газар дайлан нэгэдэмэл белорусска гүрэн дэргэ нэгэдүүлэгдэн байха юм.

Гитлеровскэ хүрэг тонуушад Советскэ Союзай арад эрхине бобоолшолхо ханаатай белорусска арадай энхэ амгалан ажалыне хандаргад, тэндэхи газар дээрэ хүнэй шуна адхаруулжа, хэдэн мянгад белоруссуудые немецкэ бобоолшолгодо намнан абаашажа, белорусска арадые үзэгдөөгүй шөрүүн муухайгаар тамалан эрхэ бобоож байна.

Тээд белорусска арадай хубида хүртэһэн хүндэ бэрхэшээл аабун муухай дайсанай тэмсэхэ гөһөн тэдэнэй зоригыне хухалаагүй. Белорусска арад Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамта эрүүн муухай булимтарагшадта эсэргүүсөн үсэд шанга тэмсэл хэжэ байна. Белорусска арадай хубууд өөһэднгөө намгад, үхибүүд ба эжнэрэйнгэ зоболон ба хохидолой түлөө үнөөгөө абажа, немецко-фашистка тамалан алагшадта эсэргүүсөн Улаан Армин эргэдэ ба партизанска отрядуудта баатарлигаар тэмсэжэ байвад.

Советскэ Союзай Маршал Нүхэр Сталиной ударидалга доро шэн габьяата Улаан Арминий белорусска газары эзүүн муухай дайсангаа сабарлажа, Белоруссин ажалшадые, немецко-фашистка бобоолшолгодо сүлөөлхэ сагыны холо баша болоо.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиум болбол белорусска арад эхэ оройонгоо үмэнэ өөһэднгөө үүргэ уялыгы нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэхэ, фашистка бузар булайнуудые намжажа халгаһанайнгаа нүүдээр шан зоригто ажал хэжэ дайсанай хандаргahan Белоруссин арадай ажагыне бобоолон болээр соо хараган бодохоо базэ гэжэ сохом найдана.

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика мандаха болтогой!

Эхэ оройно сабарлан сүлөөлхын түлөө немецко-фашистка булимтарагшадта эсэргүүсөн баатарлигаар тэмсэжэ байгаа белорусска арадай шэн габьяата хубууд мандаха болтогой!

Советскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум.

Белорусска ССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын бии болоһоо хойшо 25 жэлэй ой гүйсэһэн үдэртэ РСФСР-эй Верховно Советдэй Президиум болбол Россий Федерацин арадуудай үмэнэ, советскэ Белоруссин ажалшадта ахадүүгэй амар мэдэ хүрэнэ.

25 жэлэй саада тээ Левин-Ленин партини ударидалга оро агуу хэргэ ород арадай ахадүүгэй тулалжатайгаар белорусска арад өөһэднгөө эрхэ сүлөө ба бээ даангы байлыгы олоһон байна. Советскэ засагай тогтоһоо хойшо Белоруссин халаа тон ехэ хүжэ ба ажа үйлдбартай ба эрхэ-ажайтай сөөгөлөн халбаржа игаа түрүү советскэ республика хойтой.

Нүхэр Сталиной ударидалга до белорусска арадай газардайны тэмдэглэй советскэ гүрэн болгожо гэдүүлэхэ гөһөн белорусска арадын үнн холбоһо хойшо найжа байһан хүсэһэн бөөлүүлэгдэн байна.

Белорусска арадай баян шадлал ба золтой жаргалтай ажа

нуудалыне манай советскэ эхэ орондо гитлеровскэ тонуушадтай мэхэтэ муухайгаар довтолһон дээрэнэ таһадаһан байгаа.

Немецкэ булимтарагшад Белоруссин арад зовдо тооложо барашагүй хохидол зоболон ерүүлбэ. Тэдэнэр хадаа белорусска газар дээрэ хүнэй шуна адхаруулжа, город ба тосхонуудые хоһорторья тэжөө, олон мянгад белоруссуудые немецкэ бобоолшолгодо намнан абаашажа, белорусска эрхэ үзэгдөөгүй дохон муухайгаар тамалжа байна.

Гэбшье немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсөн тэмсэхэ гөһөн белорусска арадай зоригыне хухалаагүй. Белоруссин арад Советскэ Союзай бусад арадуудтай хамта шунаша фашизмтай гурбадхын жэлэй үхэлтэ тэмсэл хэжэ байна. Белорусска арадай үнн сэхэ хубууд Улаан Армин эргэдэ баатарлигаар дайналажа яваба. Белоруссин партизанууд советскэ Белоруссин эрхэ сүлөө ба бээ даангы байха тэмсэлдэ эрэлхэг зориг ба баатаршалгын

эрхим жашээнүүдые харуулаа. Немецко-фашистка булимтарагшадые улам баруун тээһэн наймажа байһан Улаан Арминин толомто ехэ илалтануудай үдэрүүдтэ белорусска арад ба манай агуу хэргэ эхэ оройон арадууд булгадаа тус республикын алдартэ ойн үдэрые угтажа байна.

Верховно Главнокомандлагша Советскэ Союзай Маршал Нүхэр Сталиной ударидалга доро манай шэн габьяата Улаан Арминин советскэ Белоруссин газар дайные немецкэ булимтарагшадта сабарлажа хэдэн белорусска арад Советскэ Союзай арадуудтай ахадүүгэй тулалжатайгаар дайсанай хандаргahan түрэд Белоруссин хандаргahan ажал, дээрмэдэгдлэһэн городууд ба тосхонуудые нэргээн бодохоо ба сүлөөтэйгээр ба баяртайгаар ажаһуужа сагыны холо баша болоо.

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика мандаха болтогой!

Верховно Главнокомандлагша Советскэ Союзай Маршал Нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Шэнэ жэлдэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө!

Унгарын жэлэй дүнгүүд

«Боевой» гэдэг Алзоборингын артель жэлэй дүнгүүдэд, 1943 оной өмжон хүдэлмэрингөө дүн гаргаба. Энэ артель жэл соогоо нээг хүдэлмэрингөө тусгай 116 процент дүүргэсэн байна.

Унгарын 1943 оной ноурта тус артели хүдэлмэртэй амжилтаа бүтээснэ ялалт дэвшлүүдээ. Энэ ушар хадаа, ойроого байсан илалтаа эсэглэл туйлаха ябадала тургэдэхын түлөө тэдмэй дунда үргэлжэ байсан суаршангүй шанта тэмсэлтэ гэршлээ. Жэшээ болгон абахаа тэйлхэ өсөдөл, сабиан, арнагай, мөговой ба мыло болбо-соруулаха цехүүд жэлэйнгээ тусоме 110-наа 176 процент хүртэр гүйсэдэлээн байна.

Тэндэ станицовска ажалай үлгэр жэшээнууды харуулан хүдэлмэртэй яла-ла олон би. Эрхэм ооолтоо нүхэр Цы-бин Бадмаев гэгшэ жэлэйнгээ тусоме 300 процент ба хүдэл Цыбин Сатаева, Александр Шидинов гэгшэд жэлэйнгээ даалгарины 2.5 дахин үнүү дүүргэбэд. Мүн сабиэ халгалал нүхэр Дулмажап Сатаева, Федор Меньшиков ба Федор Игнатов гэгшэд жэлэйнгээ тусоме мүн 2.5 дахин тон найн шааргайгаар гүйсэд-эбэд.

1943 оной туршад тус артель мыло болбо-соруулаха, будаг бэсэ тээх, хойной арта элдэха аргатай болоһон байна.

Ц. ГУРУЕВ.

Шэнэ образууды наадажа гаргах

Мүнөө би «Эой жаргал» гэдэг Меларескинэй жүжигтөө Аламкин ба «Инар дургай ба хара наанан» гэдэг Шиллерэй жүжигтөө Фердинандын образууды наа-даж нэрлээхэ хүдэлмэри эхилэхэйб. Саа-шадва «Евбока Барс-баатар» гэдэг Бал-лаговой жүжигтөө Балба Барс-баатарай образ наадажа гаргах эхлээхэ хүдэлмэри минн урда байна. Бэбжэ Барс-баатар болбол левендария герой ба өөрнгөө Эхэ оройной бэс даанхай байдалай түлөө тэм-сэһэн полководец-патриот байла. Эхэндэ Бурят-Монгол арадай түүхэтэ урда сагай ба мүнөө сагай хамг бүхэ эрхэм шаар-гайгээрээхэ. Энэ образы наадажа гаргал-лы хыдаа намда угаа найн, нойролтой болохо байбашы хэсүү түбэтэй хүдэлмэ-ри болово. Эгээ мүнөө Эсэгэ оройноо хам-гаалгы агууха дайн болбол намда өнсо харюулаха тохолоо. Умаршыл хадаа мүнөө үедэй патриотой образ гэгшэ снээ дээр-нээ ялангаа тодо хурсаар ба хүсдөөр харуулагдаха ёһотой. Мүн сөмшадда 1944 ондо снээ дээр төбгиджаар хараалагда-һан хыдаа жүжгүүдэй ролнууд тухай эхэ хүдэлмэри кэжлээ гэдгэ классуудай ба бөөдөлгөө мүнөө үеын агшэтуудууд, поэтүүдэй зохиолууднаа уршаха репер-туараа шэнэлхэ гэжэ боломжолон бай-наб.

Владимир ХАЛМАТОВ. БМАССР-эй ардад артист.

Мяханай комбинадаихидай жэшээ

Улан-Удэн Мяханай комбинат болбол гансахан Бурят-Монгол республикын томохон ажгуулаха предпрятинуудай нэгэн бэга, харин Союзна удхшанаргай томохон предпрятинуудай нэгэнни бол-лохо юм.

Тэдэ үнгарыш 1943 оной ноурта тус комбинадай хүдэлмэртэй, инженерно-техническэ хүдэлмэртэй ба албаца-шад сэрэг дайнай орон байлалтаа ду-лдлаһан хэдышэ хүсэр хүдэ бэрхшээл-нүүдэй байбашы наа, тэрэниие боль-шевикска ёһоной шамаар мэргэжлээр усалхан айлдуулаха, урдаа табиглаһан сэр-рэгэй ба политическо-ажамхан удхшанар-гай зорилгоо хангалтагайгаар дүүргэжэ шадаһан байна.

1943 оныи үдэжээ, илалтын 1944 оныи утгажа байхадээ энэ комбинадаёһонд жэлэйнгээ тусоме 110 процент, эрхэм шааргайгаар гүйсэдхэбэ гэсэн.

Жэлэйнгээ ажгуулаха программые үлдүүлэн дүүргэжэ гэшэ хүтэжөөр туй-лагдагай хэрэг бэшэ, харин иимэ илалта

туйлахын түлөө эдэ зөөдөгхид үнэгээр баян ажалай баатаршагтанууды гаргаһан байбад.

Тус залодой эрхэм цехүүд шэнэ жэ-лэи шэнэ илалтаар утгажа байбад. Жэ-шээлхэдэ, алаалын цех (начальникын нүхэр Терякин), өмнөтэй цех (началь-никын нүхэр Тетяшго), Колбаска цех (начальникын нүхэр Юратник) жэлэйнгээ программые 100 проценттээ хою үлүүлэн дүүргэжэ, зөөдөгхөө Управлений ба партийнай организацон дамжуулган Улан тугые гаргаһан алдангүүгээр шэнэ жэлэи утгажа байха юм.

Комбинадай коллективтэйд 1943 оныи үдэжээ, шэнэ жэлэи утгажа байхадээ саишадэ шэдээл наа ехээр фронтдоо ба Эхэ оройдоо хэрэглэгдэхэ аманга эдэ хо-ролой зүйлэи үтгэхэдэй гэжэ шэнэ уяда-нуушыи абаад, эсхэ суурашэ мэдэжгү-гээр ажаллажа эхлэбэд.

Г. БАДМАЕВ.

Уран дарханай үүсхэлээр

Хүн лэ гэдэ модошэ түмэршэ дархан-жа талахагүй. Уран дархан болохын ту-лада хүсэл зориг, эдэжэ хэсээл ба даһал шааргай хэрэгтэй. Энэнтүүгээр юушэ дархалагдахагүй.

Уран дарханай эдэ бүхэ арлтанууд «Улан Оройно» колхозой түмэршэ дархан нүхэр Пурбэ Мункуевтэ хүсэд би. Нүхэр Мункуев түмэршэ дарханаар 10-дахы жэлээ хүдэлмэрилжэ байна.

Гансахан 1943 он соо 64 плуг, 30 бор-ной, 19 жатка, 21 сенокосилка, 10 саялжа, 2 лобрейкэ, 4 мэрлэтай 110 тэртэ заһа-барилжа. Нэгэн үгөөр хэлэбэл, үнгарыш үдгөө «ажамхан жэлэй хамаг бүхэ шухала хүдэлмэртэй тэдэ үе соо тархан ажалтайна 8 бригадын машина эмсэгүү-рээ хана сар соол, шаар найтайгаар заһабарилһан байна.

Хэвгэшэ мэдгээр машина эмсэгүүдтэ хэрэгтэй шухала частнууд дутамаг гэшэ бээ. Иимэ хүсэр бэрхэ сагайшэ тохоло-дохонь нүхэр Мункуев «частнууд үгээ гэжэ нааа амерхан хуугагүй. Сенокосилка

ба жатануудай зургаалай, пластикка, бүг-сэ гэжэ мэтэн шухала частнууды нааһан заһабарилжа, угаа олоор хэрэглэһэн бай-ла. Тингээ урлан нарыжуулгышэ бөөдүүлэн байна. Жэшээлхэдэ, 10-12 ялдна саялжын тарилта хуудэг апаралы зохиолон тааруулаха абуулгын тулада тусгай гол нэмжэ 5-най орондоо 3 зургаа-дайгаар абуулаха арга ханжаа, тэрэнээ болото мэдэр бөөдүүлэ. Энэй мори ундаа ниллэд хүнгэн боложо үтгэхөө гэдгэ, эдэрхэньшэ ялалд үсрэн болоо-һэн.

Мүнөө түмэршэ дархан нүхэр Мункуев фронтотой турбадахи хабарай тарианы үшөө найнаар үнгарыш ябадалы хангаа плуг, борной ба саялжнуудыгээ заһаба-рилжэ эртэ үлгөөшөө абаад, үдэжэ орой болтор заһабарилжа байна. Унгар сэтэ ба шэнэ зоригто хүдэлмэртээ болохоо байгаа хүдэ ажалай наагшанай калладат болохо эрхэ оложо шадат.

Д. ДАНЗАНОВ.

Иволжин аймг.

Үхэр малаа найнаар ондо оруула

ШАКИР. (Телефонор абаха). «Билээр даалгашдаа үлгэрэн үхэр малаа сахалда ба дуузан байрла харуулаһан. Энлэр хаилшад мүнөө жэлдэ даалгашда малаа хорлогтой ба хүшэ найтайгаар ондо оруулаха, тингээдэ тул абышэ хо-рологтойгөөр, зоотехникын заагарнууды нары сахка гэһэн хатуу зорилго урдаа табиглан байнаби. Жүжэлгын тү-рүүшын үдгөө эхлэжэ малшад мэлэйн-жа харуулагдаха хатуу асаралта хан-гуулаха,—гэжэ Семаан-Мориний сомолой Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой үхэрэй гуртыи дагшны нүхэр Цылыгэ Данзанов на гэгшэ мэдүүлэ.

Тус гургалз хамта дээрээ 62 залуу малууд ба 46 үнээд харуулагдажа байбад. Тингээдэ жэлээ жэлдэ колхозоо үхэр малайгаа тоо толгойо олооруулан дүтгүүлэхын түлөө муу бэшээр ажалланад.

1942—1943 оонудай ноурта түрүүжэ аба-һан түлөө ягэжышэ толгой хорлогтой тоблр найнаар түлжүүлэн байна. Гэдэна мүнөө шэнэ тул абажа эхлээ. Энэ декаб-ры нара соо 6 тул түрүүжэ абаад хо-делоо хуурай ба дуузан байрлаа түлжүүл-жэ байнад.

Гуртын хаилшад өөлгөөшөө хүсөөр мүнөө үбэлдөө бардам хүржэ үбэи тэ-жээл ба уна мүнээ газага асража бэлд-лэһэн байна. Хүсөөр муу буруунуудна талын илжаа, тусгай найн харуулаһан да төбөа. Тэдэ буруунуудна үдгөөр бу-лэж унаар унлажа байха аргатай бол-оно. Тэндэ хөрөө хото бүхэлдэн тусгай тоотой хотонууд түхэрэлэһэн ба үбэлээ гаштай хямгалтайгаар гаргалшала.

Д. ЖАЛСАНОВА.

(«Б. М. Үнгар» корреспондент).

ХИЛЫН САНА

Английн авиаци Берлиндэ ба Гамбургда довтолбо

ЛОНДОН, январин 2. (ТАСС). Англи авиацинын министерство болбол түр-бомбардировшугуудай томохон сооһон нүүд январин 1-эй гүнн Берлин довтолбо гэжэ мэдээлэбэ. Түрүүлэн ан-гли мэдээлэй оройно, довтолгоо оройно ройон аймагтар шаглар бомболодоо.

Бусад английскэ самолетууд Гамбург ба Германшэ буруу гэдгэ болон Лю-Франшда байһан элдэбэй объектууд довтолго хэһэн байна. Эдэ довтолгоонуу-наа 28 английскэ самолет бусажа эрлэ-бэ.

Италидахи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН, январин 2. (ТАСС). Хой Африкада байгаа союзнуудай сэрэгүүд штаб болон Италидахи бүхэ фронт дэ-шахуу угаа ехэ бороон орожо байн дээрлээ, сэрэгэй абуулганууд бага эг-гээр хэдыһэн байна гэжэ мэдээлэбэ. Ан-глискэ 8-дахы армийн фронт дээрэ байн канадскэ сэрэгүүд Адриатическэ дайн-эри шалар дайснай контратакыи сур-роулан хоход, Сан Томмаса гэдэг ре-вините ээлжэн байна. Американскэ 8-дахы армийн оостан соо ороод дайла-жа байһан английскэ частнууд дайс-най газарта угаа амжалтагай довто-лжэ. Хада уулануудта байһан америк-скэ частнууд урдаи ээлжээд байһан позицинууд дээрэ бүхэжэһэн байна.

Германскэ түмэршэмайхид дунда арестнүүд болоно

ЛОНДОН, январин 2. (ТАСС). Рейн агштын Цюрихскэ корреспондент бол-бол Германияша Шортхэ абтан мэлэ-сэлэй ёһоо, довтоло хэрэгүүдэй гэдгэ рооко мичист Гимлертэй захирлын 1000 германскэ түмэршэмайхид ар-естовалдыга судта үгтэлэн байна. Ин-дгээ 200 шахуун саваалагдахар шаг-хэгдэ. Ингэжэ арестовалһаныи шал-гааныи хадаа Германиян түмэр, харн хүдэлмэрилшэд ба албацагшад дун-да сэрэгтэ дийлдэхэний гэгшэ үзэл ем-таранай дээрлээ болоно гэжэ мэдээл-эбэ.

Боливида боложо байгаа собитинууд тушаа

НЬЮ-ЙОРК, январин 2. (ТАСС). Ассоциатед прес агентствын мэдээ-лэһэй ёһоор, Перу, Эквадор, Куба ба Ве-нецуэлын правительстванууд осини дер-вагуудта эсрэгүсэжэ байгаа американ-ай оруудай правительствууд дайнай үе-соо хуөөр байгуулаһан американ-ай оруудай ямаршэ правительствыи бө-бөтэйгээ зүбшэжүүгээр тоохогүй ёһон-гэһэн баруун плушарин политическэ обороно тушаала американскэ гуртүүд хоорондохи комитетэй дуралхыи ба-шаан абамаг гэжэ оосоксобо.

Гурвай секретарь Хал болбол СИЭ энэ дуралхыи мүн лэ хүдэе абама-байна гэжэ мэдүүлэн байна. Эндэ а-танай мэдээлэһэй ёһоор, энэ дуралха-байа Костриковскэ зүбшөө абаһан байна. Нэгдшэ американскэ правительствыи тэрэшөө буруу гэжэ мүнөө болтор хэлээгүй байха юм. Тингэ болтоо орой-шынэ болонийскэ правительствыи мүн-хүртэр эхэньшэ тоогоогүй байха гэсэн.

Номгон далай дээрэй байдаан

ЛОНДОН, январин 2. (ТАСС). Ном-гон далайн баруун урда зүгтэ байн сооһонгуудай эсбэгтэ хүсүүдтэй ягд-дөрл коммюнистын штаб болбол Глоу-стер (Шэнэ Британн арал) хушуун дээрэ союзнуудай сэрэгүүд өөндөгшөө по-литическэ элдхэлхүүд мэдээлэбэ гэжэ м-дээлэбэ. Ягэжэ сэрэгүүд амлы хүс-ба тешкынтээ талаар аймагтар ехэ хо-ролгоо ороно. Союзнуудай штурмов-самолетууд японскэ позицинуудыи бө-бөдөн ба буудалһан байна.

З А Р Л А Л

Мүнөөдэр, январин 4-дэ, үдэшлэйн часта Горпартклубтэдэ лекциноноо соо (Советүүдэй 2-дохы Байшан) «Лун-беркын зохол» гэжэ тэдгээтэйгээр (на-баршанайа хойно 10 жэл болоһонтой ш-шарамда) олохой лекци болхонь.

Лекторын нүхэр АБРАМОВ.

Городой пропагандаистнууд, алята-нууд ба ялалтгешл уриглана.

ВКП(б)-гэй ГОРКОМ

Харуусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ,

КАЛИНИН ГОРОДТОХИ СУВОРОВСКО СЭРЭГЭЙ БҮРГУУЛИ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Учидашын начальник генерал-майор Визжигдин гэгшэ утгаһан хүмүүжүүлэгдэжэ байшадне хаража үзэжэ байна. И. Пакмаэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

Культурна амаралта

Парти ба правительствэ болбол дайнай үеһэн хүндэ хүсэр сагай үедэшэ ахир-залуу бургад пионернуудыи азувөр хүмүүжүүлэхэ ба амаралтын азувөр эмхидхэхэ тухай тон ехэ халуун анха-рлаа табигда байна. Энэ анхаралд харюу болгон манай бүхэ бургад болбол «Эрхэм» гэгшэ саялгатайгаар бургагы ба журама тон найнаар та-бияне оролохо ёһотой байна. Эрх-мээр бурхын түлөө үбэлэйнгөө амар-алтын тон азувөр, культурууар үнгар-гэха шухала.

Улан-Удэ гороной Бургуулинүүд Эхэ оройноо сэнгүү дорюун, хүсэтэй, журан-тэй, жэмээтэ хүнүүшэ хүмүү-жүүлэхэ гэгшэ лонунг доро үхиүүдэй үбэлэй амаралтыи эрхмээр үнгаргэжэ байна. Шон-жэлаа утгаха ба үбэ-лэйнгөө амаралтыи амараар үнгаргэха тухай сулаануудыи ба хөөрдөөнүү-днэ үнгаргэе. Улан-Удын пионерүү-дэй байшана дотроонин 31-дэ бүхэ бургуулинүүд хамтаржа тон нойрол-той бал мискард эмхидхэ 1-дахы, 3-дахы, 10-дахы, 15-дахы, 24-дахы бургуу-линүүд январин 1-эй үдэр тон гоё-оно наадаг, уривхайнааи самодө-лөгүүд.

тельностие пионерэй Байшанда харуулан ба бүхэ бургадмэйн Бурят-монголой театра «Баир» пьесыи коллективээр орожо тон найн ахитгайгаар нойрхон харабад. Үгөөдэринэ бурга-шадай уреник хэһэн ба коллектив-чээр кинодо орожо «Комсомолец» гэгшэ картина мүн ехэ нойрохожо, а-тай журамтайгаар хараах тарабад.

Таршалан, энэниинэ хойшо бүхэ бургуулинүүд хамтаржа Бурят-Мон-голой театра «Евгений Онегин», «Ер-маков Лебени», «Снайпер», «Бахи-сарайский Фонтан», «Счастье» гэгэж ажуугууны хараха ба ТЮЗ-эй артист-уудтай уузалга хөөрлөөд үнгаргэха юм.

«Арадай үбөө абагшад», «Манай со-ветскэ Украинин түлөө», «Москва ша-ар и мемуудыи бута сохило», «Пар-тизанууд Украинин талдаа», Дайшал-хыи киносоронк № 2, «Романтика», «Дайшалхыи киносоронк № 6», «Юне-ни» гэгэж кинокартинануудыи коллек-тивээр хараха ба санаар дэблгану-чыи, гар тулалдаануудыи үнгаргэха на-нашлагатай.

М. РИНЧИНОВА.

Үбэлэйнгөө амаралтыи найнаар үнгаргэхэб

Бурасалай жэлэй түрүүшын ха-халга гаргалһан дунгай өһоор, үзэжэ байгаа олонхоо шре мэдүүлэр би «от-личье» сөгналтэ абаһан байна. Иимэ амжалтануудыи туйлахын тула би хэ-шээлэйнгөө үедэ бургадманай найнаар шагнажа, гэрээ хэжэ гэгшэ даалгара-риньшэ хүсэй дүүргэхэ ба амжалта үе-рэйнгөө саян азувөр бүрихэн табиг-да байхаб. Мүн ганса бурханаа хара-вад абадаг бөшөө, харин бургуулин до-рооро уран найханай самодөлтөһөн дунгай жүржогтэ халуунаар хабаадал-сагаб би. Тингээ бишээр бургуули-да ба госпитальнуудта ураннайхан наады нойролтойгоор олон дахин эмхидхэн үнгаргэһан байнаби. Энэ бүхэ хүдэлмэри минн бурасалаа наад бо-лодоггүй.

Бурасалай жэлэй хоёрдох хахалга бүри найнаар бурхын тула үбэлэй-нгөө амаралтыи найнаар үнгаргэхэ оро-лово. Үбэлэйнгөө амаралтын турша дотор эдэб шэнэ кино картинанууд, театруудта ошохо хараха, санаар абаха ба каток дээрэ холбохо, библиотекэдэ номни ноууудыи уршаха, үзэһэн номоо дабтахэ ба бусад хэрэгүү-д олон би байна. Тингэ дээрлээ амар-алтын саян найнаар, бөөдэ туна болохоор үнгаргэхэ хэрэг өөндөгшөөнай дүгдэхэ байна.

Үбэлэй амаралтын нүүдээр эрлэм номоо шэнэ хүсэтэйгээр шуудалжа бээ-бөддө!

Женя Пустовалова, Улан-Удын басагадай 3-дахы номерой бургуулин 5-дахы А классай бургага.

Полит-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие дайшалхыи өһоор эмхидхэхэ

Нүхэр Сталин болбол Октябрьн 26-дохы ойна тухай элдхэл соогоо манай бүхэ советскэ хүдэлмэртэй ийшадны програмыи түлөөлөө ийн, Республикын партианай организацонд нүхэр Сталинэй элдхэл соо табиглаһан зорилгануудыи түгсэдхэхын талаар үргэн хүдэлмэри дэлгэрүүлэб. Энэ хүдэлмэри соо ажал-шадай шухалах ололонтон политическэ хүдэлмэриин асуудалуудта өнсо ехэ шхарил кандуулаһан байна. Больше-вигүүд Сталинскэ сөмсөргэн үггэ ард түмэнэй дунда нэбэрүүдхэ, зөбүүн муу-шай дайсаные эсэглэн илханы туллада ажалай шэнэ шэнэ баатаршагтануудыи сөхэ хэды хүдэлмэриин, колхозин-гууд, интеллигентныи алуулэн ташаа.

Оройногтоо политическэ ба дайн сэр-рэгэй байдалтай түг түмэн ажалалтыи тавилуулаха, тэдгэний уржага байһан илалтыи гүйсэдөөр хангаха ёһотойби. Ушаршыл хадаа манай оройно ба улс-хоёротын байдалуудта үнгарыш үнгар-тэй туршала ямар шэнэ юмнүүдэй боло-би аад гэжэ нойрохогтой хүн энэ үдэс хөөсөр. Ажалшадай эрлэтыи хангаха хэрэгтэ политгэгээрэлэй эмхи зургаанууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Айсомуудай пропаганцын төһөвчүд, эрхэдэй гэгээрэлэй органиуд ба ВКП(б)-эй айкомундэй зүтхөө политгэгээрэлэй хүдэлмэриин тон дүни, шухала хэрэг-тэй, мөхө шухалтайгай хэсэг гэгшэ гэжэ тоолодог байгаа наан өөндөгшөө хоёрдуудын элдхитгэниие янгар жэвсэ-жэ шигшад, эрлэмтэй ба үсхэлгэтэй түдхэмэрлэлтэй гэрта, политгэгээрэ-лэи хүтэлбэрлэһэ ябадалай оройн байгаа наан гансахан лэ политгэгээрэлэй эмхи зургаанууд болбол айбат дотор ёһотой культуура олонитын хүдэлмэриин цент-рыи боложо шахлаа юм. Жэшээ болгон абаха, иимэ эмхи зургаанда Түхөөн-айманай Горско ушлалтын байшангай (эмхилгэшэ бургага нүхэр Перхеев)

★ Н. ЗАНДАНОВ, ВКП(б)-гэй Обкомой пропагандыи ба агитации талгай инструктор.

★ ★ ★ тосоложо болохо байна. Тэрэ ушлалтын байшан болбол Горой томохой бурга-шад, өрч, агроном ба комсомолецнуудна хүдэлмэриинд шадабертай бага бөхө элдхитгэһэн байгуулаа. Ушлалтын бай-шан болбол колхознуудай дунда агата-цион(культуриин) хүдэлмэри үггүрлэбэ. Зүбжэ хоер нара соо энэ ушлалтын байшангай элдхитгэһэн 8 лэ ушлалтын, 12 хөөрлөө, 15 ушлалта үнгаргэе. Элдгэй хүдэлмэриин байһэн колхоз ажамгыга зорилгануудыи нэхээр хоер дүүргэһэн байна.

Бичурин айматгай Ново-Стретенскын ушлалтын байшангай хүдэлмэри наан жэшэ болхоор байха. Энэ ушлалтын байшан болбол зун ба намар үдэс 100 элдхэл, 2 лекци 500 хөөрлөөд ба уш-шала үнгаргэе, 13 номер ханын газетэ 45 дайшалхы хуудана гаржаха мурьсөө эмхидхэжэ, Сталинэй нэрэмжэтэ колхоз-той бүхэ бригада, эвөө, фермүүднэ хүтэлбэрлэе. Тэрэнтэй элдхитгэһэн тү-сөөр социалистическэ ирлэсөөнэй покэ-зетелүүдтэй доска, газетин витринэ, фотоаппарат, дайшалхы хууданууд ба ханын газетэ найнаар эмхидхэгдэ. Со-циалистическэ мурьсөөнэй ябасыи сар үргэлжэ бүридэхын талаар ехэ хүдэл-мэри үнгаргэһэн. Тэрэ бурхитайл үдг-өөр бригаданууд ба энсонуудта колхоз-той правлений ба нйроганизациин улаан тул баруулагдажа байба.

Энэтэй канжуугэр ушлалтын байшан болбол сар үргэлжэ колхознуудта уривхайнааи айдлуудыи эхилэхэн х-туудад, сэрэгтэй алба хэжээлэй бүлгээр-тэ тэдэмжэ үггэхэ ба тогтоого, нелог ба

гүрэнгөө күдөө ажамхан продуктуудыи уялгага өһоор тулалһан талаар элдхэ дүгэлхэлтэ бишго. Фронтонгуудта абуудлаха бэйшэ бэбжэ үггэх гэжэ мэтэн асуудалуудай талаар сэрвочина хүдэл-мэри эмхидхэгдэ байга. Ушлалтын бай-шангай эсэһэ сусалгануудээр эрлэмтэй-гээр хүдэлмэриин ябадат болбол Ста-линэй нэрэмжэтэ колхозны гэгшэниин байдалнааи гаргажа, айман соогоо тү-рүүшүүдэй нэгэн болжо ажалалтыи эсэ тула хүрэгбэ.

Хүдгөөтэй библиотекын мурьсөөри бол-бол күдөө тохонхой бүхэ культури оло-нитын хүдэлмэриид угаа ехэ удхаша-картай байна. Республика дотор үлгэр жэшээ болхоор найнаар хүдэлмэриид байһан библиотекунууд нүүдэлгүй йлэн. Жэшээ болгон эвэлхэ аймангай советэй эхн партиорганизациин секретарь нүхэр Козулинэй эрхлэгшээр хүдэлмэриид байһан Баунтовск аймангай «Богдариска библиотекэ» болоно. Энэ библиотекэ 1941 ондо өөрлөөтөө леной фондоо 640 номтай байһан аад, мүнөө 13.563 номтой болоо. Тус библиотекын ушлалшад мүн тоо 3.000 хүний тоодо хүрэгбэ. Энэ библиотекэ болбол ном ушлалга элдхитгэһэнэ түблэмжээр «Эсэгэ оройно хамгаалхыи агуухэй дай», «Фронт дээрэ өсөөрлүүд», «Немецүүдэй тылхын партизанууд» гэгшэ мэтэн төмөтэй выставкунуудыи ходоото эмхидхэжэ.

Библиотекын байра соо ходоото сөбөр, эхлэд, тагтай дуулан, сөсөг, альбом ба выставкунууд табигатай байдаг. Библио-текын ушлалтын аялда үдэр бүри аймангай шенгэн ажалалһан, хылын эвнэ-жискэ колхозуудна ерлэн колхознууд, алтанай приискын стрательнууд гэгшэ м-тын 40—50 хүн ордот байна. Библиотекэ болбол холын Баунтовска тайга соохи

ёһотой гэгээрэл болбооролой гуламтаны болхохой.

Гэгшэ, республикын политгэгээрэлэй эмхи зургаанууд мүнөө сагай оройно байдалай эрлэтын өһоор барилда хүдэл-мэриид тавагангүй. Республикын олон-хи политгэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриид юртыи байдал мүнөө хүр-тэр тон хангалтагүй байна.

Сэлэнгэ, Хойно-Байгал, Баргажал, Хо-ри гэжэ мэтэн аймануудта ушлалтын байшан ба клубуудай үдэн колхозни-гуудай ерэхэдэ колхозоо нээрлэхэ үг-лэлтгүй байна. Зармэриин хамгаатай, зармэриин түлшээгүй, үбэлдэ бэлдэхг-дэггүй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын айманга 9 мильтын байшануудай оройдоо 4-най мильтын хүдэлмэриид 15 клубуудай гур-янын минн байна. Политгэгээрэлэй эм-хи зургаануудай нарынууд 3—4 эрхлэг-шэдээ бнээрээ олодоггүй ба батала-галтай. Хэрэглэхэдэ түлшээни оройдоо 34.4 процент бэлдэхгэһэн ба зүбжэ 25 клуботер түлээн эвөгдөһэн байха юм.